

Webinar om spesialundervisning 19.04.2023

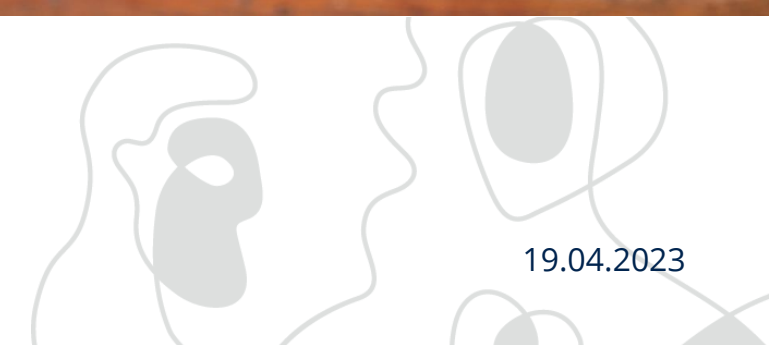
Kristin Teigen

Anders Riis

Heidi Marie Kragerud

Statsforvalteren i Innlandet

19.04.2023

Skru av kamera og lyd.

Bruk chat'en.

Vi gjør opptak.

Presentasjonene blir tilgjengelige etter sending.

Webinar-rekke

13.04.2023 kl. 10.00 - 11.00:
standpunktvurdering

19.04.2023 kl. 09.00 - 10.30:
Spesialundervisning

03.05.2023 kl. 08.30 - 10.30:
Skoleskyss og skolebytte

Verdigrunnlag og viktige prinsipper

- All offentlig grunnopplæring skal være i samsvar med opplæringsloven med forskrifter.
- Likeverd
- Inkludering
- Tilpassa opplæring

Tilpassa opplæring og tidlig innsats

- § 1-3 Tilpassa opplæring
 - Favner både ordinær opplæring og spesialundervisning
 - Tiltak som skolen iverksetter for å sikre at alle elever får best mulig utbytte av opplæringa
 - F.eks. metoder, læremidler, progresjon, organisering, lærertetthet, kompetanse, ...
- § 1-4 Tidlig innsats på 1. til 4. trinn
 - Elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving og regning
 - Intensiv opplæring – rask og målretta innsats. Ikke avvik fra kompetansemål. Ikke enkeltvedtak
 - Kan gis som eneundervisning i kort periode dersom hensynet til elevens beste tilsier det.

Spesialundervisning

- En rettighet for elever som «... *ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, ...*»
- Retten til spesialundervisning er relativ
 - Spesialundervisning – et juridisk begrep
 - Når det er behov for mer omfattende tilpasning enn det som kan gis innenfor det ordinære
 - Varierer med graden av tilpasning og graden av utbytte
 -

Spesialundervisning

Det ordinære opplæringstilbudet

Graden av tilpasning –
læringsmiljø, læreplanarbeid,
vurderingspraksis, kompetanse, ...

Tilfredsstillende utbytte

En skjønnsmessig vurdering

Pedagogisk-psykologisk tjeneste

Hva
innebærer
kravet om
PP-
tjeneste?

- skal ha en viss kontinuitet i personale og organisering
- skal være tilgjengelig for de gruppene den har ansvar for
- krav til en forsvarlig kvalitet på tjenesten (bl.a.: ingen ventelister)
- Men: ingen spesifikke krav til bemanning eller kompetanse
 - kan kjøpe tjenester utenfra

PP-tjenestens oppgaver

- Hjelp skolene med kompetanse- og organisasjonsutvikling, - det systemrettede arbeidet
- Utarbeide sakkyndig vurdering der loven krever det
- Evt. andre oppgaver kommunen pålegger
 - Ligger under kommunens generelle instruksjonsmyndighet
 - Men: Har faglig selvstendighet
 - Kan ikke instrueres i faglige konklusjoner
 - Lovens krav til hva som skal vurderes kan ikke begrenses. Må omfatte innhold, organisering og omfang av spesialundervisningen

Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier

Lovendringene i et bærekraftperspektiv:

Nr. 3 om god helse og livskvalitet

«Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder»

Nr. 4 om god utdanning

«Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme

muligheter for livslang læring for alle»

Nr. 8 om anstendig arbeid og økonomisk vekst

«Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst,

full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Opplæringsloven § 15-8 (første – tredje ledd)

Skolen, skolefritidsordninga og pedagogisk-psykologisk teneste skal samarbeide med andre tenesteytarar dersom samarbeid er nødvendig for å gi eleven eit heilskapleg og samordna tenestetilbod. Dersom eleven har individuell plan etter anna lov og forskrift, skal skolen, skolefritidsordninga og pedagogisk-psykologisk teneste delta i samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak og mål i den individuelle planen.»

Kommunen skal samordne tenestetilbodet etter første ledd. Ved behov skal kommunen bestemme kva for ein kommunal tenesteytar som skal vareta samordninga. Dersom det er oppnemnt barnekoordinator etter helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2 a, skal koordinatoren sørge for samordning av tenestetilbodet.»

Skolen, skolefritidsordninga og pedagogisk-psykologisk teneste skal, i tillegg til å følge opp einskilde elevar, samarbeide med andre tenesteytarar slik at skolen, skolefritidsordninga, den pedagogisk-psykologiske tenesta og dei andre tenesteytarane kan vareta sine oppgåver etter lov og forskrift.

Koordinator
Barnekoordinator

Vedtak om spesialundervisning

- Vedtaksmyndighet - delegering
- Utredningsplikt, fvl § 17
- Forsvarlig saksbehandlingstid – uten ugrunnet opphold
- Samtykke fra foresatte/eleven

Når skal det fattes vedtak?

- Vedtak skal fattes når den enkelte elevs individuelle behov har vært vurdert av PPT og det foreligger samtykke fra elev/foresatte, jf. opplæringsloven §§ 5-1 og 5-4
 - Altså skal det fattes vedtak både ved innvilgelse og avslag på spesialundervisning

Krav til innhold i vedtaket

- innhold (**hva slags opplæringstilbud, avvik fra læreplanverket**; herunder kompetansemål og timer, hvilke fag avviket skal gjelde for, fritak fra vurdering mv.)
- omfang (antall årstimer mv)
- organisering (i klassen/gruppe, liten gruppe, eneundervisning, alternativ opplæringsarena)
- kompetanse (lærer, spesialpedagog, logoped, assistent mv.)
- Vedtak som avviker fra sakkyndig vurdering krever en særskilt begrunnelse, herunder vurdering av barnets beste.

Begrunnelsesplikten

- Begrunnelsesplikten følger av opplæringsloven §§ 5-1 – 5-4 og forvaltningsloven §§ 24 og 25
- Vise de reglene enkeltvedtaket bygger på
- Nevne de faktiske forhold
- Nevne avgjørende hovedhensyn

Begrunnelsesplikten

- Hvis vedtaket om spesialundervisning avviker fra sakkyndig vurdering, må det begrunnes hvorfor skolen mener eleven likevel får et opplæringstilbud som oppfyller rettighetene etter § 5-1, jf. Opplæringsloven § 5-3 tredje ledd.
- Særlige krav til begrunnelse ved avvik fra sakkyndig vurdering
 - Vise hvorfor eleven likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen
 - Involveringen av elev/foresatt ved avvik og utforming av tilbud

Barnets beste- vurdering

Momenter i en barnets beste - vurdering

- Barnets synspunkter
- Barnets identitet, karaktertrekk og egenskaper
- Bevaring av familiemiljøet og opprettholdelse av relasjoner
- Omsorg, beskyttelse og sikkerhet for barnet
- Sårbarhetssituasjonen
- Barnets rett til helse
- Barnets rett til utdanning

Generelle kommentarer fra FNs barnekomite til art. 3 i barnekonvensjonen:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innskottartikler/fns-barnekonvensjon/generelle-kommentarer-til-fns-barnekomite/id673905/>

Momenter i en barnets beste - vurdering

- Barnets synspunkter
 - Helt umulig å foreta en barnets beste – vurdering uten å vite hva barnet selv mener.
 - Barnets alder.
- Barnets identitet, karaktertrekk og egenskaper
 - Hvordan lærer barnet?
- Bevaring av familiemiljøet og opprettholdelse av relasjoner
- Omsorg, beskyttelse og sikkerhet for barnet
- Sårbarhetssituasjonen
 - Er tiltaket stigmatiserende?
- Barnets rett til helse
- Barnets rett til utdanning
 - Vil tiltaket fremme elevens faglige og sosiale utvikling? I vurderingen er det viktig å se eleven i et livsløpsperspektiv.
 - Hva er forholdet til kompetansemålene som eleven skal jobbe mot? Er dette tiltaket egnet til at eleven når sine opplæringsmål?
 - Gir dette eleven et opplæringstilbud som er forsvarlig?
 - Har personene som er ansvarlige for opplæringen, den lovpålagte kompetansen?

Helhetsvurdering

- En barnets beste-vurdering krever en grundig undersøkelse av barnets faktiske situasjon.
- Barnets interesser og fremtidsutsikter må identifiseres.
- Momentene kan trekke i ulik retning – må da avveies mot hverandre.
- Helhetsvurderingen må være konkret ut fra forholdene i den enkelte sak.
- Avveining
- Det endelige vedtaket må begrunnes, og begrunnelsen for et vedtak må vise hvordan barnets interesser har blitt veid opp mot andre hensyn.
- Vurdere - vekte – vise
<https://www.udir.no/globalassets/filer/regelverk/rundskriv/veiledning-til-bruk-av-barnekonvensjonen.pdf>

Klagebehandling

- klageadgang
- Klagefrist
- Klage på gjennomføring
 - Manglende rettslig grunnlag
 - Foreslått endret i ny opplæringslov

Alternativ opplæringsarena for enkeltelever

Rettslig grunnlag:

- Spesialundervisning – kap. 5 i opplæringslova
 - Enkeltvedtak
- Særskilt språkopplæring - § 2-8 / § 3-12
 - Enkeltvedtak. Kun knyttet til norskfaget (morsmålsopplæring)
- Tegnspråk, kvensk-norskfinsk, samisk med mer.

Ikke rettslig grunnlag:

- Foreldrenes samtykke
- Omdisponere inntil 25 % av timene for enkeltelever

Enkeltvedtak om spesialundervisning som hjemler bruk av alternativ opplæringsarena

- Innholdet i opplæringen
- Organiseringen av opplæringen
- Omfanget av spesialundervisning
- Kompetansen til den som gjennomfører opplæringen
- Vedtaket må fastslå hvordan skolens ansvar for tilsyn med tiltaket skal ivaretas.

Gjennomføring av opplæringen på alternativ opplæringsarena

- Individuell opplæringsplan
 - mål for opplæringen
 - innholdet i opplæringen
 - hvordan opplæringen skal drives
- Enkeltvedtaket setter rammer

Elevens rettigheter følger eleven

- Vurdering
 - Rett til vurdering
 - Underveisvurdering
 - Fritak fra vurdering med karakter
- Årsrapport
- Trygt og godt skolemiljø/læringsmiljø

Alternativ opplæringsarena - oppsummering

Må ha vedtak!

Ikke anledning til å flytte en elev ut av gruppe/klasse
som en varig ordning uten vedtak

Ett av fire momenter i et vedtak -> organisering

Kravet til vurdering, innholdet i opplæringen, elevens
beste/hensynet til eleven, inkludering

Kompetanse hos de som skal gjennomføre opplæringen.

Alle bestemmelser i opplæringsloven gjelder

Skolens ansvar – tilbudet skal være i samsvar med
kravene i loven. Skoleeier må føre tilsyn med at kravene
er oppfylt.

Rundskriv Udir – 3 – 2010, siste endret 01.08.2020

Takk for i dag!

